

СИСТЕМА КРИТЕРІЇВ ТА ПОКАЗНИКІВ ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

В. А. Ілляшенко,

к. е. н., доцент, докторант, НАДУ при Президентіві України

У статті автором визначено продовольча забезпеченість країни, класифіковано основні форми продовольчого дефіциту, виділено чинники, які стримують вирішення проблеми глобальної продовольчої забезпеченості. Систематизовано групи показників та критеріїв, що визначають продовольчу забезпеченість країни та регіону.

ВСТУП

Незважаючи на досягнутий у світі прогрес, у виробництві продовольства проблема достатнього і стійкого забезпечення ним населення планети не втратила своєї злободенності та перетворилася в продовольчу проблему. Продовольча забезпеченість виступає як самостійна проблема, вирішення якої забезпечить доступ усіх жителів у будь-який час до продовольства в кількості, необхідній для активного здорового життя.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Дослідити систему критеріїв та показників продовольчого забезпечення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Нестабільність, що існує у світі, і непередбачуваність розвитку міжнародних торговельно-економічних, науково-технічних, валютно-фінансових та інших відносин може призвести до подальшого посилення кризових явищ, до яких уже схильні окремі галузі й регіони світового господарства. Така ситуація ускладнює вирішення глобальних проблем, серед яких особливо виділяється проблема соціальної, економічної відсталості країн, що розвиваються, з якою тісно пов'язана проблема усунення голоду та недоїдання у світі. У Римській декларації з всесвітньої продовольчої безпеки", підписаній у листопаді 1996 р., мова йде про те, що на сьогодні у світі понад 800 млн осіб, особливо в країнах, що розвиваються, недоїдають [11]. Існування продовольчої проблеми — прояв кризового стану сучасних світогосподарських зв'язків. З одного боку, у світі на сьогодні виробляється більше продовольства, чим потрібно для задоволення необхідних потреб у їжі всього населення світу, а з другого — не усунений голод сотень

мільйонів людей.

При розробці концепції продовольчого забезпечення виділяють три основні форми продовольчого дефіциту, що створюють загрозу національній продовольчій безпеці.

Голод — фізичний брак харчів. Причини голоду багатогранні. Вони можуть бути зумовлені природними, політичними катаклізмами, громадянськими війнами, скороченням споживання і нерівномірним розподілом продовольства.

Хронічне недоїдання. Воно часто має сезонний характер, бо сім'ї отримують достатню кількість харчів під час збору урожаю і якийсь час після його завершення. Проте вони не завжди можуть створити необхідні запаси харчів і мати досить коштів для стабільного придбання продовольства до нового урожаю. Причиною хронічного недоїдання є бідність і низькі доходи населення [7]. Наслідком хронічного недоїдання є погіршення здоров'я цих груп суспільства. Особливо це позначається на жінках у дітородному віці і на дітях.

Незбалансоване харчування. Воно виражається в недостатній кількості харчів або дисбалансі поживних елементів, внаслідок чого потреба в продуктах харчування фактично не задовольняється. Найвразливішими групами населення, які страждають від дефіциту продовольства, є матері, які годують, діти в ранньому віці, літні люди і люди з низькими доходами [1].

Розглядаючи проблему глобальної продовольчої забезпеченості, необхідно виділити чинники, які стримують її вирішення. Основним з них є зростання населення. Існуючі оцінки зростання населення планети не завжди повною мірою враховують чинники, що впливають на нього. Наприклад, існує недооцінювання зростання очікуваної тривалості життя в країнах, що розвиваються.

Наступним чинником, що стримує досягнення міжнародної продовольчої забезпеченості, є обмеженість земельної бази для виробництва продуктів харчування. Загальна поверхня планети становить близько 45 млрд га. Безпосередньо на землю припадає 13 млрд га, з них 4,68 млрд га — сільськогосподарські угіддя. Із сільськогосподарських угідь близько 1,4 млрд га становлять орні землі, а 3,2 млрд га — пасовища, які не придатні для інтенсивної культивування. Спроби їх культивувати призводять до вітрової або водяної ерозії, засолювання ґрунтів тощо [3].

Таким чином, стійке зростання врожайності може бути досягнуте лише на 1,4 млрд га орної землі, включаючи землю, де здійснюється іригація.

Гострою проблемою стає втрата врожайності землі, яка економічно навряд чи може бути компенсована. Зниження врожайності землі є наслідком дуже інтенсивного її використання. Втрати у врожайності землі відбуваються з хімічних, фізичних або біологічних причин. Деградація ґрунту стає такою проблемою, яка зачіпає добробут усіх людей. Особливо гостро вона відчувається в державах, які розвиваються, що великою мірою залежать від сільськогосподарського виробництва і не здатні здійснити консервацію землі. Втрати орних земель у країнах, що розвиваються, за оцінками експертів, можуть становити в найближчі 25 років 544 млн га [5].

Головним чинником, що сприяє зростанню врожайності зернових, є внесення до ґрунту добрив. Інтенсивне використання їх більшою мірою характерне для розвинених країн. Межа врожайності поки що не встановлена щодо пшениці та кукурудзи. Наприклад, урожайність кукурудзи в США за сприятливих погодних умов досягає 7 т/га [13].

Таким чином, на продовольче забезпечення впливає безліч чинників, які прямо або побічно пов'язані з розвитком сільського господарства та продовольчого комплексу.

Спеціальний комітет з міжнародної продовольчої безпеки розробив показники для оцінювання стану міжнародної продовольчої забезпеченості. Перший показник — відношення світових зернових запасів до загальносвітового споживання, що свідчить про стійкість продовольчого становища у світі і гарантії на випадки надзвичайних обставин. Причому безпечним вважається рівень перехідних запасів, що відповідають 60 дням світового споживання зерна, або приблизно 17% від всього споживання. Цей показник останнім часом досяг критичного значення, що послужило основним мотивом зростання цін на зерно.

Наступна група індикаторів характеризує стан із зерновими як для країн-експортерів відношення пропозиції зернових таких експортерів, як Аргентина, Австралія, Канада, ЄС, США, до необхідної кількості, до показника перехідних запасів зерна, у відсотках від загального споживання основними експортерами, так і для країн-імпортерів зерна.

Більш загальним показником продовольчої забезпеченості є динаміка середньодушового виробництва зернових, що показує тенденції розвитку світового продовольчого становища в цілому. Обсяги середньодушового виробництва і запасів зерна в міжнародній практиці застосовуються для оцінювання не тільки міжнародної, а й національної продовольчої забезпеченості. Проте переважна частина загальносвітових запасів зосереджена в декількох розвинених країнах-експортерах (США, Канада, держави ЄС). Причому тільки в США, населення яких становить близько 5% світового, зберігається приблизно половина світових запасів зернових. Країни-імпортери в своїй більшості не володіють достатніми запасами зерна [14].

Усе це робить можливим вплив світових гегемонів, які контролюють ресурси продовольства і в осяжному майбутньому швидше за все пануватимуть на світовому ринку й диктуватимуть свої умови як продовольчого протекціонізму.

У національному аспекті продовольча забезпеченість може розглядатися, перш за все як механізм підтримки найважливішої системи життєзабезпечення — продовольчої, при цьому мається на увазі можлива ненадійність постачання із зовнішніх джерел. Надійність продовольчої безпеки держави досягається як достатнім самозабезпеченням продуктами споживання, так і наявністю коштів для ввезення продуктів у потрібних кількостях при невеликому рівні потенційної вразливості продовольчого постачання [10]. У такому трактуванні поняття продовольчої забезпеченості має економічний аспект, який визначається перш за все через рівень самозабезпечення й характеризує достатність продовольства.

Говорячи про імпорт продовольчих товарів, необхідно уточнити критичний рівень імпортової залежності. У світовій практиці для оцінювання самозабезпечення країни продовольством як критерій продовольчої незалежності використовується рівень постачань імпортного продовольства у розмірі 30% від загальних обсягів його споживання в країні. Проте до цього переліку не повинні входити продукти, найбільш важливі для життєдіяльності організму, на які припадає основна частина енергетичної цінності.

Орієнтація на 30%-й бар'єр в імпорті продовольства при оцінюванні продовольчої самозабезпеченості є дуже узагальненою і не враховує специфіки безлічі конкретних ситуацій. Рівень продовольчої незалежності промислово-розвинених країн характеризує великий розкид досліджуваного показника — від 50% у Японії, до 90% у Німеччині і понад 90% у США [8]. При цьому жодна з названих країн протягом тривалого періоду не зазнає труднощів у продовольчому забезпеченні (відсутній синдром продовольчої залежності).

На користь цього твердження свідчить те, що умови продовольчої самозабезпеченості визначаються комплексом чинників. При цьому значущість і вага того або іншого чинника для конкретно взятої країни, як правило, різні.

Виділяють такі чинники, що впливають на рівень продовольчої самозабезпеченості держави:

1. Потенційні можливості виробництва тієї або іншої сільськогосподарської продукції. При цьому необхідно враховувати наявність орних земель та інших сільськогосподарських угідь, природно-кліматичні умови, які сприяють або не сприяють виробництву тих або інших сільськогосподарських культур тощо.

2. Традиції, що сформували (що формують) раціон споживання населення, і, виходячи з цього, перелік продуктів, який є основними для даної країни і на який має бути орієнтоване самозабезпечення.

3. Місце й роль держави у світовій економіці — обсяг зовнішньоторговельного обороту, структура експорту; обсяг вивозу капіталу та географічна спрямованість; рівень інтеграції — форма та умови участі в інтеграційних об'єднаннях.

4. Джерела імпорту продовольства — держава, форми і спрямованість економічної взаємодії з ними. Політичні та економічні позиції в цих країнах.

Оцінювання самозабезпеченості продовольством має здійснюватися з урахуванням усього комплексу чинників.

Економічний аспект продовольчої забезпеченості багато в чому визначають ціни на основні продукти харчування, від яких залежить доступність продовольства, а також можливості населення раціональніше розпоряджатися своїми доходами. При загальній бідності, проте, необхідно задовольняти потреби в одязі, предметах тривалого користування, здобутті освіти, повноцінному відпочинку, що, природно, впливає на витрати, пов'язані з придбанням продуктів харчування: погіршується раціон і калорійність харчування. Останнє визначає соціальну суть продовольчої забезпече-

ності, яка полягає в безперервному забезпеченні високоякісними продуктами харчування в обсягах і асортиментах, що відповідають нормам і стандартам, з урахуванням демографічної і соціальної структури, національних і кліматичних особливостей [9].

Серйозні структурні зрушення у використанні сукупних доходів населення демонструють безперервне збільшення витрат на придбання продовольчих товарів, спричинюють загострення продовольчої проблеми. Сенс цього не тільки і не стільки в тому, щоб було в достатку продуктів харчування в країні, а в основному в тому, щоб усі без винятку громадяни мали право на доступ до безпечних для здоров'я і повноцінних продуктів харчування відповідно до права на адекватне харчування, основного права на життя [6].

Наука про харчування дає змогу встановити оптимальну потребу людей у харчових речовинах залежно від кліматичних і сезонних чинників, дітей — залежно від віку, дорослих — залежно від умов праці.

Раціональні норми були встановлені для дітей і для дорослих. Раціональні норми встановлені для шести груп дітей: до 1 року, від 1 року до 3 років, від 3 років до 7 років, від 7 до 11 років, від 11 до 15 років, від 15 до 18 років. По вказаних групах калорійність раціонального харчування коливається від 800 до 3300 калорій за добу. Крім цього, раціональні норми були встановлені для шести груп дорослих. Підставою для поділу дорослого населення на групи слугує вид трудової діяльності. Він визначає розмір м'язової діяльності, а отже, і витрати енергії людини. Чим вищі витрати енергії людини, тим вища і потреба в калоріях, отриманих з їжею [12].

Потреба в калоріях для дорослої людини залежить також від ваги людини. Чим більша людина, тим вище, за інших рівних умов, і її потреба в калоріях для покриття енергетичних витрат організму. Оскільки чоловік зазвичай важить більше, ніж жінка він повинен отримувати більше калорій.

До першої групи дорослого населення були включені особи, праця яких не вимагає великої м'язової діяльності. Це люди, зайняті розумовою працею, інженери, лікарі, педагоги, учені, службовці різних установ, письменники та ін.

Для осіб цієї категорії потрібно на добу 3200 калорій. До другої групи були віднесені особи, зайняті легкою і середньої важкості працею на механізованих виробництвах. Їм потрібно в добу 4000 калорій.

Третя група людей охоплює осіб дуже важкої фізичної праці, наприклад, підземні робочі, вантажники, лісоруби. Їх потреба — 4500—5000

калорій на добу [4].

Раціональні норми відображають, крім загальної калорійності харчування по різних групах населення, найбільш сприятливий співвідношення між окремими складовими їжі.

У раціональному харчуванні дорослого населення білки повинні займати 14% добової калорійності, жири — приблизно 30%, у дітей потреба в білках залежить від віку. Чим менший вік дитини, тим більше їй потрібно білків на кілограм ваги тіла. При цьому як у харчуванні дітей, так і в харчуванні дорослих значну роль мають відігравати продукти тваринного походження. Їх добове споживання відображає економічний стан тієї або іншої країни. НТП також знаходить свій прояв в еволюції харчування людини. Основний напрям цього процесу — перехід від їжі переважно рослинної до їжі, в білковому балансі якої превалюють продукти тваринного походження [2].

Тваринні білки мають високу біологічну цінність. Вони стимулюють зростання і розвиток людини, народжуваність і життя. Білкове голодування може призвести до дуже тяжких наслідків. Воно не тільки затримує фізичний і розумовий розвиток, а й знижує протидію організму захворюванням узагалі, а до інфекційних — особливо.

Від правильного, збалансованого харчування залежить здоров'я і працездатність людей, рівень їх фізичного розвитку, а отже, здатність створювати і примножувати матеріальні й інтелектуальні цінності, національне багатство.

Таким чином, необхідними умовами збереження та поліпшення здоров'я населення країни є забезпеченість достатнім рівнем харчування, структура якого диференційована. Крім показника забезпечення продуктами харчування в потрібній кількості, слід враховувати доступність його для населення [10].

Необхідними умовами продовольчої безпеки є доступність, що передбачає досягнення такого рівня доходів і таких цін на продукти харчування, за яких гарантувалася б доступність їх для населення.

Останнім часом в арсеналі економіки проблему продовольчої безпеки стали пов'язувати з поняттям "місткість виживання". Це зумовлено, перш за все, очікуваним зростанням населення планети й обмеженістю можливостей сільського господарства задовольнити їх потреби в якісних і екологічно чистих продуктах харчування.

Місткість виживання — гранично допустима чисельність населення (на території окремо взятої країни або всієї планети), яка відповідає екологічному рівню раціонального природокористування й охорони

природи. Місткість виживання, зрештою, буде визначатися можливостями продовольчої забезпеченості, яка має бути реалізована за рахунок використання енерго-, ресурсощадних технологій у сільськогосподарській промисловості. Забезпечити місткість виживання може сільське господарство, що базується на концепції агроекології.

"Зелена революція", що відбулася в 1960—1970 рр., коли завдяки їй "батьку" Н. Берлоугу на полях з'явилися карликові сорти з урожайністю, що перевищує в 2—4 рази таку в традиційних культурах, і нові породи худоби — "біологічні монстри", завдала найбільш відчутного удару по біосфері [2]. У результаті ґрунти втратили свою родючість, різко знизилася біологічна різноманітність на всіх тропічних рівнях, відбулося забруднення води і ґрунтів. У результаті впала якість вироблених сільськогосподарських продуктів, що безпосередньо пов'язане з проблемами здоров'я людини. При цьому до початку 180-х р. виробництво зерна стабілізувалося і навіть намітилася тенденція його зменшення через втрату ґрунтом свого біологічного потенціалу і зниження ефективності добрив.

Екологічний аспект продовольчої забезпеченості полягає в згладжуванні суперечності між природною і антропогенною складовою в агроекосистемах, що можливо при мінімізації енергетичних субсидій і виборі таких форм застосування, які найменш шкодливі для всього навколишнього середовища.

Проблема продовольчої забезпеченості, крім соціальних, екологічних і економічних, має й політичні аспекти. У Римській декларації з усевітньої продовольчої безпеки поставлена проблема — забезпечення продовольством як спорідненість економічного тиску на країни. Тут видається не зайвим зазначити, що в США діє закон "Про розвиток сільськогосподарської торгівлі і допомоги" (закон 3480).

Світові гегемони, які контролюють ресурси продовольства, завжди відчуватимуть спокусу використовувати своє домінуюче становище на ринку продовольства для досягнення власних політичних, економічних і військових цілей.

При нестачі продуктів харчування або коштів у населення для їх купівлі суто фізіологічна потреба починає набувати сильного політичного забарвлення (досить пригадати голодні бунти в післяреволюційній Росії). Таким чином, характеризуючи політичний аспект цієї проблеми, слід зазначити, що критерієм продовольчої забезпеченості країни є така політика держави, яка дає змогу забезпечити безперебійне постачання населення продуктами на

рівні, що гарантує його повноцінне життя та здоров'я.

Таким чином, продовольство є одним з найважливіших напрямів у політиці як інструмент захисту військових і політичних інтересів. Цілі, методи й форми продовольчої політики країни щодо різних груп держав визначаються гостротою продовольчої проблеми. Продовольча залежність будь-якої країни виникає і загострюється в кризових ситуаціях. Вона зумовлена не тільки відсутністю необхідних запасів вітчизняного продовольства, а й недостатніми стратегічними запасами енергії, мінеральних добрив, сільськогосподарської енергії, сільськогосподарської техніки, організованої та кваліфікованої робочої сили.

Враховуючи соціально-економічну, політичну й екологічну суть продовольчої забезпеченості, вона може бути охарактеризована як сукупність техніко-економічних показників:

1. Споживання продуктів на душу населення, зокрема споживання імпортованих продуктів на душу населення (показує залежність у продовольчій сфері від імпорту).

2. Валове виробництво основних видів продуктів харчування на душу населення.

3. Сукупність показників, що характеризують систему ведення АПК країни (або регіону):

3.1. Валове і товарне виробництво.

3.2. Ефективність використання земельних угідь і посівних площ.

3.3. Врожайність сільськогосподарських культур і продуктивність тварин.

4. Продуктивність використання робочої сили, продуктивність і оплата праці.

5. Прибуток і рентабельність виробництва.

6. Соціально-демографічні показники: відтворення, кваліфікація, зростаючі структури і динаміка трудових ресурсів АПК; показники соціальної інфраструктури.

7. Показники, що характеризують стратегію забезпечення продовольчої безпеки. (Вони визначають здатність уряду й міністерств забезпечити системний розвиток усього народного господарства.)

8. Еколого-географічні показники: вміст шкідливих речовин у продуктах харчування по регіонах, екологічні втрати у відсотках до валового внутрішнього продукту, їх динаміка по роках, питома вага витрат на природоохоронні заходи у валовому внутрішньому продукті.

В умовах ринкових відносин у країні слід чітко планувати продовольчі запаси, використовуючи такі показники: серійний, циклічний, використання потужностей, безпеки, запобіжний і лінійний.

Зниження рівня запасів країни в продовольчій сфері може бути забезпечене наявністю достатніх стратегічних запасів продовольства. Такі перехідні щорічні запаси зерна в США в останнє десятиліття були на рівні 40—60 млн т, в колишньому СРСР — 5 млн т. Перехідні (стратегічні) запаси необхідні на граничних рівнях для кризових періодів розвитку будь-якої держави.

Таким чином, під продовольчою забезпеченістю країни ми розуміємо оптимальне поєднання економічних, політичних, соціальних, культурних, психологічних умов, які забезпечують стійке в тривалій перспективі виробництво максимальної кількості продовольчих ресурсів на душу населення в кількості, якості й асортименті, необхідній і достатній для фізіологічного, соціально-культурного розвитку особи, забезпечення здоров'я і відтворення робочої сили. Цей підхід, на наш погляд, враховує всі аспекти продовольчої проблеми і є якнайповнішим.

ВИСНОВКИ

Виділено три основні форми продовольчого дефіциту: голод, хронічне недоїдання, незбалансоване харчування. Визначено чинники, що стримують вирішення проблеми глобальної продовольчої забезпеченості: зростання населення, обмеженість земельної бази, а також чинники, що впливають на рівень продовольчої самозабезпеченості держави: потенційні можливості виробництва тієї або іншої сільськогосподарської продукції, традиції, що формують раціон споживання населення, місце й роль держави у світовій економіці, джерела імпорту продовольства.

Систематизовано групу показників продовольчого забезпечення: сучасний стан забезпечення зерновими, динаміка середньодушового виробництва зернових, обсяги середньодушового виробництва і запасів зерна, рівень постачань імпортного продовольства, відношення світових зернових запасів до загальносвітового споживання, а також сукупність техніко-економічних показників: споживання продуктів на душу населення, зокрема споживання імпортованих продуктів на душу населення (показує залежність у продовольчій сфері від імпорту); валове виробництво основних видів продуктів харчування на душу населення, еколого-географічні показники, соціально-демографічні показники: відтворення, кваліфікація, зростаючі структури і динаміка трудових ресурсів АПК, прибуток і рентабельність виробництва. Вище наведені показники та критерії дозволять більш повно та ситемно здійснити оцінку продовольчої забезпеченості країни.

Література:

І. Бачурин А. Умовия економи-

ческого роста // *Економіст*. — 1998. — № 2. — С. 32—38.

2. Верба Ф.О. Фінансові аспекти інтеграції України у Світову організацію торгівлі // *Фінанси України*. — 2002. — № 3 (76). — С. 81—87.

3. Гайдучий А.П. Аграрна реформа і нові можливості для залучення іноземних інвестицій // *Економіка АПК*. — 2002. — № 11. — С. 45—48.

4. Гойчук О. Продовольча безпека як необхідна складова членства України у Світовій організації торгівлі // *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяч. 10-й річниці Конф. ООН з питань охорони навколишнього середовища та розвитку (25—27 вересня 2002 р.)* — Львів, 2002. — Т. 2. — С. 117—123.

5. Гончаров Ю., Долгоруков Ю., Бондаренко А. Про формування промислової політики // *Економіка України*. — 1999. — № 3. — С. 31—35.

6. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади: Навч. посіб. / За заг. ред. Н.Р. Нижник, В.М. Олуйка; Кол. авт.: В.Т. Білоус, С.Д. Дубенко, М.Я. Задорожна та ін. — Л.: Вид-во Національного ун-ту "Львівська політехніка", 2002. — 352 с.

7. Економічна робота в аграрних підприємствах / П.Т. Саблук, В.С. Дієсперов, М.К. Орлатий та ін. ? К.: Вид-во УАДУ, 2003. — 57 с. — (Сер. "Б-ка сільського голови").

8. Закон України "Про без-

печність і якість харчових продуктів" від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. — 1998. — № 19. — Ст. 98.

9. Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" від 16.01.2003 р. № 433-IV (Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2003. — № 13. — Ст. 93.

10. Корняков В. Государственно-корпоративное направление развития экономики // *Економіст*. — 2000. — № 5. — С.74—80.

11. Кочетков О.В., Марков Р.В. Формування системи показників продовольчої безпеки країни // *Економіка АПК*. — 2002. — № 29. — С. 43—49.

12. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 рр.) "Шляхом європейської інтеграції" / Кол. авт.: Е. М. Лібанова, А.С. Гальчинський (наук. кер.), В.М. Геєць, С.Г. Бабенко та ін. ? К.: Інформ.-видав. центр Держкомстату України, 2004. — 416 с.

13. Нижник О.М. Проблеми забезпечення міського населення картоплею та плодовоовочевою продукцією // *Агропродовольчий ринок: Збірник наукових праць*. — 1995. — С. 91—103.

14. Нижник О.М. Продовольча безпека: аналіз еколого-економічних проблем та шляхи їх вирішення // *Вісник Сумського державного аграрного університету*. — 2001. — Вип. 2. — С. 342—346.

Новини

ГРИГОРІЙ НЕМИРЯ: НЕМОЖЛИВО ПОБУДУВАТИ ГЛОБАЛЬНУ БЕЗПЕКУ, ЯКЩО ДІЛИТИ СВІТ НА ЧОРНЕ ТА БІЛЕ

Вице-прем'єр-міністр у справах європейської та міжнародної інтеграції Григорій Немир'я дав інтерв'ю впливовій німецькій газеті *Die Zeit*.

"З Грузії можна винести такий урок: сірі зони є небезпечними. Вакуум безпеки розширився. Україна знаходиться в цьому вакуумі", — заявив Григорій Немир'я.

"Другий очевидний висновок: існують спільні загрози, ніхто не повинен залишатись в ізоляції. Ні окрема країна, ні групи країн не мають змоги уникнути виникнення подібних конфліктів. Тому це не може стати завданням для субрегіональних організацій".

Григорій Немир'я дав негативну відповідь на запитання "Чи не переживаємо ми знову розколу на "стару" та "нову" Європу?".

"Настав вирішальний момент, — зазначив Вице-прем'єр-міністр. — Ми повинні розробити політику, яка б створила імунітет проти імпровізацій. Все інше було б приречене на поразку. Сьогодні нам потрібен тверезий аналіз та колективні відповіді.

Європейська політика сусідства не має жодних розвинутих вимірів безпеки. Нам потрібен процес, в якому змогли б взяти участь і ЄС, і наступний американський президент, і Росія. Неможливо побудувати глобальну безпеку, якщо ділити світ на чорне та біле".

Довідково: 12—14 серпня Вице-прем'єр-міністр у справах європейської та міжнародної інтеграції Григорій Немир'я перебував у Грузії у якості Спеціального представника Уряду України. В період з 13 по 22 серпня він провів чотири прес-конференції, дав сім інтерв'ю закордонним і вітчизняним засобам масової інформації. Інтерв'ю або окремі оцінки Спеціального представника Уряду України опублікували газети "Франкфуртер Альгемайне Цайтунг", "Ді Цайт", "Нью-Йорк Таймс", "Інтернешнл Геральд Трібюн", "Дейлі Телеграф", журнал "Економіст" та деякі інші провідні ЗМІ.

Прес-служба Вице-прем'єр-міністра